

Bescherm kinderen tegen hitte: neem hen mee in hittebeleid

Dit artikel van Child Friendly Cities Initiative van UNICEF Nederland en Platform Samen Klimaatbestendig, laat zien waarom kinderen een centrale plek verdienen in lokaal hittebeleid. Hierbij geven we handvatten aan gemeenten en (lokale) partners om te zorgen dat hittebeleid aansluit bij de behoeften en rechten van kinderen en jongeren.

Klimaatverandering zorgt voor steeds hogere temperaturen. Vanaf zo'n 25 graden Celsius is er sprake van hitte met gezondheidsrisico's tot gevolg. Met name voor kwetsbare groepen is het daarom belangrijk dat gemeenten tijdig hitteplannen maken. Hiertoe heeft het kabinet bepaald dat vanaf 2025 gemeenten verplicht zijn hun voorbereiding op hittegolven fors te verbeteren.¹

Kinderen zijn kwetsbaar voor hitte

Kinderen en jongeren vormen nog vaak een blinde vlek in hitteplannen en lokaal hittebeleid. Zij worden niet altijd (voldoende) als aparte doelgroep benaderd, terwijl zij juist een andere aanpak nodig hebben die aansluit bij hun behoeften. Uit het onderzoek 'Opgroeien in een veranderend klimaat' (juni 2025)

van UNICEF Nederland blijkt dat klimaatverandering directe gevolgen heeft op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen in Nederland.² Zo hebben zij een hogere kans op uitdroging en wordt extreme hitte geassocieerd met een toename van mentale gezondheidsproblemen. Vooral voor kinderen die opgroeien in armoede of in dichtbebouwde wijken met weinig groen, zijn hittegevolgen het grootst. Die kinderen slapen gemiddeld slechter op hete dagen en kunnen zich minder concentreren op school.

Alle kinderen hebben op basis van het VN-Kinderrechtenverdrag het recht om gezond, veilig en kansrijk op te groeien, ook in een veranderend klimaat. De gemeenten zijn aan zet om dit recht concreet te maken in lokaal klimaatbeleid en de daarin opgenomen hitteplannen.

1. [Hitte aanpak 2025: samen voorbereid op de gevolgen van hitte | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

2. [Opgroeien in een veranderend klimaat | UNICEF](#)

Kinderen verdienen een plek in lokaal hittebeleid

Kinderen verdienen een centrale plek in lokaal hittebeleid, met specifieke afwegingen over wat goed voor hen is. Hun rechten en kwetsbaarheid vragen om gerichte maatregelen. Hieronder volgt op basis van het VN-Kinderrechtenverdrag een aantal handvatten voor hoe gemeenten kinderen en jongeren expliciet kunnen meenemen in hun hittebeleid.

Handvat 1: Gelijke kansen voor alle kinderen, op basis van artikel 2 – Alle kinderrechten gelden voor alle kinderen

Hitte heeft ongelijk invloed op kinderen. Bij het maken van hittebeleid is het belangrijk dat de gemeente nadrukkelijk aandacht heeft voor kinderen in kwetsbare situaties, zoals kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, kinderen in (sociale) huurwoningen, kinderen in versteende wijken en kinderen met gezondheidsproblemen. De sociale gevolgen van hitte op deze kinderen worden vaak vergeten. Dit vergroot de ongelijkheid: kinderen in deze situaties hebben vaak minder kans op verkoeling en lopen grotere gezondheidsrisico's.

Belangrijke rol voor gemeenten in hittevraagstukken

Gemeenten staan aan de frontlinie van klimaatadaptatie. Zij bepalen hoe onze leef- en woonomgeving wordt ingericht: van schoolpleinen en speeltuinen tot buurthuizen en woningbouw. Gemeenten kunnen daar waar temperaturen snel oplopen, zoals versteende wijken, buurten met slecht geïsoleerde huizen en weinig verkoelingsopties, veranderingen realiseren. Zodoende kunnen alle kinderen zonder hiterisico's wonen, spelen en leren in hun leefomgeving.

Om de kansenongelijkheid rondom het hitte-vraagstuk aan te pakken, is het nodig om extra te investeren in deze groep voor gelijke kansen. Bijvoorbeeld door versteende wijken te vergroenen en woningen en schoolgebouwen in deze wijken hittebestendig te maken, zodat kinderen die hier opgroeien goed kunnen slapen en uitgerust naar school kunnen of bijvoorbeeld buiten kunnen spelen in de schaduw. Daarnaast is de impact aanzienlijk als de gemeente van gedeelde en openbare plekken - zoals buurthuizen en bibliotheken - een koele plek maakt waar mensen terecht kunnen op hete dagen.

In Nederland woont 16% van de kinderen niet binnen loopafstand van een plek waar ze tijdens hitte verkoeling kunnen zoeken.³

Volgens Charlie Jules, beleidsadviseur Stedelijk Water bij de gemeente Utrecht, vraagt het lef van gemeenten om gerichte keuzes te maken.⁴ Ze stelt dat een gemeente moet kunnen uitleggen waarom er in de ene wijk meer wordt geïnvesteerd dan in andere wijken. Het zorgt voor meer begrip als je

uitlegt waarom je iets doet en wat het oplevert. Zo hebben ze in Utrecht zes wijken aangewezen waar hittestress én sociale kwetsbaarheid samenkomen. Hierbij hebben ze gekeken naar sociaaleconomische factoren zoals opleidingsniveau, inkomen en het aandeel huiseigenaren. Daarnaast gebruiken ze inzichten van wijkadviseurs bij de inrichting van publieke ruimten, zodat het beleid aansluit bij wat bewoners echt nodig hebben.

3. [Opgroeien in een veranderend klimaat | UNICEF](#)

4. [Kwetsbare wijken eerst: zo probeert Utrecht klimaatadaptatie eerlijker te maken | Kennisportaal Klimaatadaptatie](#)

Handvat 2: Belangen van kinderen centraal in hittebeleid, op basis van artikel 3 – Het belang van kinderen staat voorop

Bij alle besluiten die kinderen raken, moeten hun belangen altijd zwaar meewegen. Toch denken gemeenten vaak niet als eerste aan kinderen als het gaat om klimaatbeleid. Het centraal stellen van de belangen van kinderen begint bij de erkenning van de specifieke fysieke en mentale kwetsbaarheid van kinderen als het gaat om hitte.

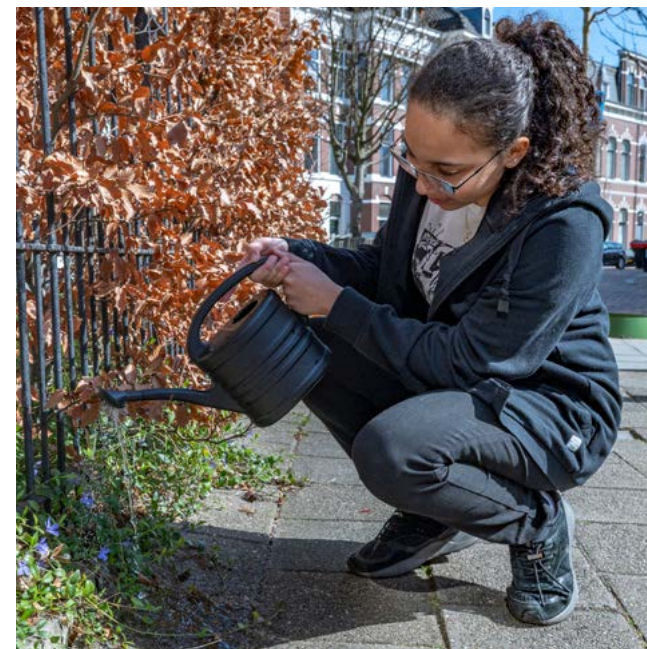
Zo zijn er meerdere gemeenten die jonge kinderen als kwetsbare groep meenemen. Het is dan ook belangrijk dat scholen en kinderopvanglocaties tijdig worden voorbereid op de risico's van hitte zodat leren en veiligheid niet in gevaar komen. Hitte heeft echter niet alleen impact op de allerkleinsten, ook op oudere kinderen en jongeren. Daarom is het essentieel dat niet alleen jonge kinderen, maar alle kinderen worden meegenomen in lokaal hittebeleid.

Voorbeelden van gemeenten die dit al doen:

- Het Lokaal Hitteplan van de gemeente Leiderdorp laat zien hoe kinderen centraal staan in de aanpak van extreme hitte.⁵ De gemeente brengt in kaart waar kinderen zich bevinden en werkt samen met de GGD, die jaarlijks kindgerichte informatie en voorlichting aan ouders geeft. Daarnaast besteedt Leiderdorp van juni tot september extra aandacht aan bewustwording, zodat kinderen en verzorgers goed voorbereid zijn op warme dagen.
- In het Lokaal Hitteplan van de gemeente Pijnacker-Nootdorp geven duurzaamheidscoaches advies aan kwetsbare doelgroepen over het isoleren en koelen van woningen.⁶ Daarnaast heeft de gemeente samen met Jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, consultatiebureaus en kraamzorg communicatie ontwikkeld die specifiek gericht is op kleine kinderen. Denk hierbij aan visuele informatie over hitte of spelvormen. De communicatie richt zich zowel op preventie vóór een hitteperiode als op maatregelen tijdens warme dagen.

“In de zomer is het vaak heel warm in de klas. We hebben dan twee ventilatoren aan staan en het raam open maar soms is het nog steeds te warm en krijg ik hoofdpijn. Een meisje uit onze klas heeft astma en krijgt in de zomer daar veel meer last van.”

Julie (11 jaar), Den Haag

5. [Lokaal hitteplan gemeente Leiderdorp \(2025\)](#)

6. [Lokaal Hitteplan gemeente Pijnacker-Nootdorp \(2024\)](#)

7. [Opgroeien in een veranderend klimaat | UNICEF](#)

Handvat 3: Samenwerken is noodzakelijk, op basis van artikel 6 – Kinderen hebben het recht om gezond en veilig op te groeien

Kinderen hebben het recht om gezond en veilig op te groeien. Om de juiste randvoorwaarden hiervoor te creëren, zal de gemeente moeten samenwerken. Een effectieve hitteaanpak vraagt om structurele samenwerking en gedeelde expertise tussen een

gemeente en haar lokale partners zoals de GGD, huisartsen, schoolbesturen, etc. Hitte raakt immers meerdere domeinen tegelijk, zoals gezondheid, onderwijs, openbare ruimte en sociale zorg. Zonder een gezamenlijke aanpak blijven maatregelen versnipperd, waardoor kwetsbare groepen, zoals kinderen en jongeren, onvoldoende worden beschermd.

Voorbeelden van gemeenten die dit al doen:

- Een aansprekend voorbeeld van een integrale hitteaanpak zijn de **waterbergende sportvelden** in Amsterdam.⁸ De gemeente vangt regenwater op en hergebruikt dit voor verkoeling van kunstgrasvelden, de porters en de directe omgeving. Sacha Stolp, Regisseur Klimaatadaptatie bij de gemeente Amsterdam, vertelt dat dit initiatief tot stand is gekomen tussen afdelingen sport, klimaatadaptatie en welzijn, samen met lokale partners zoals sportverenigingen, scholen en buurthuizen. Zo wordt niet alleen voorkomen dat kunstgras gevaarlijk heet wordt, maar ontstaan ook toegankelijke, koele ontmoetingsplekken in de wijk. De velden zijn vrij toegankelijk voor kinderen en jongeren, stimuleren buitenspelen en sport, en dragen bij aan sociale verbinding, mentaal welzijn en een gezondere leefomgeving voor de hele buurt.
- In het **Hittelab Rotterdam** werkt de gemeente samen met kennisinstellingen en de GGD om structureel onderzoek te doen, kennis te bundelen en gezamenlijk oplossingen te ontwikkelen voor hittevraagstukken. Zo is er in opdracht van de gemeente in 2024 onderzoek gedaan naar hoe kinderen in de Afrikaanderwijk - een wijk die door het Hittelab is aangemerkt als een dichtbebouwde stedelijke wijk - omgaan met hitte.⁹ Uit het onderzoek blijkt dat een lesprogramma of kwartet spel kinderen helpt om extra maatregelen aan te leren en beter te onthouden om hittestress te voorkomen.

8. [Waterbergend sportveld | Amsterdam met jou](#)

9. [Het gedrag van kinderen tijdens hitte | Gemeente Rotterdam](#)

Handvat 4: De stem van kinderen telt in klimaatbeleid, op basis van artikel 12 –

Kinderen hebben het recht om mee te praten

Voor effectief beleid, is het belangrijk dat gemeenten kinderen en jongeren betrekken bij de ontwikkeling van hittebeleid, van lokale hitteplannen tot integraler adaptatiebeleid. Toch is het voor gemeenten niet altijd eenvoudig om jongeren op een betekenisvolle manier te betrekken bij beleid.

Van blinde vlek naar inclusief hittebeleid voor jong en oud

Met deze vier handvatten zorgt u er als gemeenten voor dat kinderen niet langer een blinde vlek vormen in lokaal hittebeleid. Door de belangen van kinderen en jongeren mee te nemen in hittebeleid, aandacht te hebben voor kinderen in kwetsbare situaties, samen te werken met partners én kinderen, kunnen gemeenten zorgen voor hittebeleid dat aansluit bij de rechten én gezondheid van kinderen.

Het [Child Friendly Cities Initiative \(CFCI\)](#) van UNICEF Nederland biedt gemeenten concrete handvatten en begeleiding om kinderrechten om te zetten in beleid en praktijk. Zo bouwen gemeenten samen met UNICEF aan een kindvriendelijke omgeving.

[Platform Samen Klimaatbestendig](#) ondersteunt gemeenten via een netwerk van klimaatprofessionals waarin kennis, praktijkervaring en hulpmiddelen worden gedeeld. Het platform signaleert knelpunten, agendeert oplossingen en helpt succesvolle aanpakken op te schalen, zodat decentrale overheden sneller en effectiever klimaatadaptatie kunnen realiseren.

Voorbeelden van initiatieven waarin de stem van kinderen en jongeren centraal staat:

- In Vlaanderen biedt **Plan K** waardevolle inspiratie: een pakket met een gids en vier praktische methodieken om jongeren tussen de 11 en 16 jaar te betrekken bij klimaatadaptatie en de inrichting van hun leefomgeving.¹⁰ Zo bedenken jongeren bijvoorbeeld in een scenariospel oplossingen voor wanneer hun woonomgeving verandert bij een overstroming of hittegolf. In een andere oefening ontwerpen jongeren mee aan het klimaatbestendig maken van plekken in hun gemeente. Plan K helpt gemeenten om op een laagdrempelige en inhoudelijke manier met jongeren in gesprek te gaan over klimaatrisico's en oplossingen.
- In Nijmegen worden verschillende groene initiatieven samengebracht in de nieuwe hub **Groenmakers**. Hierin komen educatie, participatie en praktische vergroening samen: scholen krijgen ondersteuning bij duurzaamheidslessen en vergroening van schoolpleinen, terwijl (jonge) bewoners meedoen aan wijkacties. Daardoor worden kinderen, jongeren en volwassenen op een laagdrempelige manier bereikt en betrokken bij klimaatoplossingen in hun eigen buurt.¹¹

10. [Wil je tieners laten participeren in het klimaatadaptatiebeleid? ~ Kind & Samenleving](#)

11. [Groenmakers in Nijmegen: de nieuwe NDE-hub voor onderwijs en bewoners - GDO](#)

12. [overzicht-betekenisvolle-participatie-cfci.pdf](#)

Ieder kind moet kind kunnen zijn. We willen allemaal dat kinderen kunnen opgroeien in een omgeving waar ze zich veilig en geborgen voelen, toegang hebben tot basisvoorzieningen zoals onderwijs en zorg, waar ze kunnen spelen, leren en groeien en waar hun stem wordt gehoord en ertoe doet. Hier hebben ze recht op. Het netwerk van Child Friendly Cities (CFC) biedt gemeenten handvatten voor het omzetten van deze rechten naar de praktijk.

Child
Friendly
Cities
Initiative

unicef
voor ieder kind

UNICEF Nederland

Bezuidenhoutseweg 74
2594 AW Den Haag

Telefoon: 088 444 9650

E-mail: childfriendlycities@unicef.nl

www.unicef.nl/childfriendlycities